

Johann Daniel Overbeck

**Memoria Vitae Viri Admodvm Reverendi Et Praeclarissimi Avgvstini Matthiae
Giesenhagen Sacri Gregis Ad Aedem Cathedralem Pastoris Meritissimi Litteris
Consignata**

Lvbecae: Typis Exprimebat Ioh. Daniel Avgvst. Fvchsivs, [1785?]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn175700663X>

Druck Freier Zugang

Giesenhagen.
1755.

2°

Z II
1134 - 2°

Mkl - Bestand

J Z II
1134 - 2°

MEMORIA VITAE

VIRI

ADMODVM REVERENDI ET PRAECLARISSIMI

AVGVSTINI MATTHIAE GIESENHAGEN

SACRI GREGIS AD AEDEM CATHEDRALEM

PASTORIS MERITISSIMI

LITTERIS CONSIGNATA

A

IOHANNÉ DANIELE OVERBECK

GYMNASII LVBECENSIS RECTORE

SOCIETATVM TEVTONICAR. GOTTING. IENENS. ET ALTDORFINAE

LATINAE MARCHICOBADENSIS COLLEGA HONORARIO,

LVBECAE

TYPIS EXPRIMEBAT IOH. DANIEL AVGVST. EVCHEVIS.

T

ot in hac Ciuitate functorum pie vita mense Maio, fore, vt muneris causa vitas describere iuberet, quot effici numero possent, si talium alicui hoc monumenti genus quarti cuiuslibet anni vel octauo mense vel nono ponerem, haudquaquam ominabar illo tempore, quum euocatus Quedlinburgo, vt huic Gymnasio praeessem pro viribus tertio loco, ante primum hunc et quadragesimum annum eo ipso die Maii, quod celebrabatur memoria elati supra caelos Optimi Maximi Redemptoris, almam Lubecam, post absentiam sesquialterius lustri, et quod excurrit, denuo salutarem. Et accidit tamen spatio temporis haud paullo minori, quia Subrector humandi vnus tantummodo viri praeclarissimi enarraui vernaculo sermone vitam, atque Conrector demum aliquanto plurium, vt ab anno inde saeculi huius LV, vsque ad hoc tempus, id est, per sex fere lustra, de vndecim viris, ad Lubecensem pertinentibus rempublicam et mensem emortualem habentibus Maium, quando pie profecutus virorum de omni republica meritissimorum, et ex aliqua parte summorum, egressorum eorundem illo mense rebus humanis, anno LV. IOHANNIS PHILIPPI LE FEVRE, Senatoris, LVI. HERMANNI GEORGII KROHNII I. V. D. ac Syndici, LVII. MENONIS NICOLAI CARSTENS, ad aedem Cathedralem sacri Pastoris, LXVI. IOHANNIS FRIDERICI SCHAEVII, I. V. D. et NICOLAI BEROARDI MENTZE, Senatorum, LXX. HERMANNI NICOLAI KIENMANN, scientiae Medicae Doctoris, LXXI. GODOFREDI IOACHIMI WOLFFII, I. V. Licentiat, LXXIII. HENRICI BROKES, memorabilis toto aeuo Consul, LXXIX. IOHANNIS MARTINI GOELDELII, sacri Pastoris Aegidiani, et IOHANNIS GEORGII GESNERI, Gymnasii Conrectoris, denique LXXXII. LVDOVICI SVHLII, ad aedem Aegidianam Christiani gregis Pastoris; quorum omnium, tribus tantum prioribus exceptis, Latino sermone, Rector, exposui vitam.

Quorum quidem omnium obitu nisi notatus hic mensis esset idemque causam tam saepe mihi dedisset dolendi, o quam carus esset ille merito mihi, quamque iucundus, ob redditam feliciter mihi meam Lubecam! O quam delectabilis ipse dies memoriae CHRISTI ad Patrem euecti sacer, etiam hoc nomine, quod me reducem illo die respublica tam amabiliter excepit!

Sed eodem die ac mense quo minus gauderem adhuc penitus totaque mente, quemadmodum praeter alias causas hucusque tot insignium virtute ac meritis virorum impediuit excessus, eodem prope articulo temporis infecutus, ita nunc quoque haec eadem anni tempestas meo quodam luctu vt acerbetur, id casu dicat fieri, qui velit, non tamen euenire sine consilio ac voluntate summi Numinis, certissimum est. Illud autem iam lugeo, quod hoc mense pridie huius diei, quem dixi, morte nobis ereptus et Redemptoris in caelum reuersi seseque vocantis vestigia secutus vir est mihi, vt publice cum multis ob animi dotes ac merita, sic quoque priuatim ob perpetuum erga me studium, carus omnino magnique faciendus. De quo quum iubeam iam aliquid scribere, quis quaeso miretur, si ad hoc opus accedam varia turbatus rerum haud leuiter me afficientium cogitatione? Nec minus tamen accurate hoc, quidquid erit, negotii peragi a me oportebit et, quam fieri possit, optime absolui. Quocirca senectutis licet incommodis quibusdam sese moeror haud exiguus adiungat, enixe tamen, vt cum rei veritate conueniant, quae narranda sunt, nec nimis aberrant a dignitate, efficere contendam.

Induit primus hanc mortalitatem auspicio Numinis AVGVSTINVS MATTHIAS GIESENHAGEN Gustrouii, anno saeculi duodetricesimo, ante diem octauum huius mensis, qui nunc emortualis illi factus est, Maii.

Ibidem in consortione honestissimorum ciuium vixit Pater FRIDERICVS GVILIELMVS GIESENHAGEN, et rem faciendo gemmariam non minus fructuose cum suis aluit se, quam diligenter.

Mater DOROTHEA ELISABETA, gentis BVCHHOLZIAE, vitam non sine magnis erga suos meritis ductam Lubecae, inter amplexus Filii Neptiumque ac Nurus, ante annum hunc fere tertium finiit.

Auus Paternus, VLRICVS ANDREAS GIESENHAGEN, a commentariis fuit Serenissimi Megapolitanorum Suerinensium Ducis, Caroli Leopoldi, cuius in seruitio Domitii tandem est mortuus.

Paternae stirpis Auia DOROTHEA ELISABETA MOISLINGIA, viri meritissimi, qui praefecturam administrabat Arbshagensem, fuit filia.

Materni generis hinc Auus AVGVSTINVS BVCHHOLZIVS, Ciuitatis Gustrouiensis a rationibus, et artis laude magna et integritatis floruit.

Auia denique stirpis eiusdem, GERTRVDIS, propago gentis PIPERORVM in Pomerania, Patrem Conrectorem Gymnasii Sundenfis probe meritum venerabatur.

Ingenium Parentes, quantum esset in suo Filio, mature agnoscere videbantur, neque vllum propinquorum atque notorum, sese forte intelligentiorum, aliud sibi persuadentem, habebant. Vix igitur imbutum, vt tenellum, studiosissime Christiana fidei morumque doctrina, bonarum artium studiis litterarumque dedicandum iudicauerunt. Quamquam proposito huic ob stare quam maxime censebatur oculorum imbecillitas, qua ille grauiter, etiam octo puer annorum, laborabat. Sed et vicit tamen ipsa naturae vis et votis omnium denique respondit.

Itaque traditus iam fuit magistris publicis et perquam idoneis in Gymnasio Gustrouienfi, quorum primus erat, qui muneris nomine Succentor, suo REINHOLZ, vocabatur, alter HAHNIVS, Cantor, tertius CAROLVS A KRIWITZ, Subrector, quartus DAVID SANDOVIVS, Conrector, quintus denique DAVID ille RICHTERVS, Rector, qui non vno specimine doctrinae gloriam sibi ac famam comparauit.

Horum institutione virorum, quibus plurima se debere nunquam non fassus est, adeo profecerat in omni re, quam solemus ad humanitatem referre, vt a hemine amplius, quin iure suo ad academias aspirare posset lectiones, dubitaretur. Ac statim anno saeculi XLVIII. missus Rostochium, pridie sui natalis vicesimi primi, ciues inter academiae Varniacae locum accepit, haec iura dante ipsi Magnifico Rectore FRANCISCO ALBERTO AEPINO, Sacrosanctae Theologiae Doctore ac Professore. Cui quidem viro doctissimo, grauissimo, amicissimo, sicuti tunc debiti cuiuslibet officii sedulo liberaliterque praestandi dederat fidem, ita postea continue adhaesit, monentique de disciplina a se deligendis moderandoque studiorum omnium cursu paruit, et vsque ad eius obitum, immo postmodum quoque, honorem, cultum, gratum animum, pietatem denique omnem, praestitit.

Et eiusdem vt fideliter monita in rem suam conuerteret, primi tempus anni philologicis potissimum philologicisque occupationibus impendit. Ac memoranda praesertim censeo genera multa exercitationum, quibus maxime ad Hebraicam incubuit litteraturam, ducibus duobus magistris liberalium artium, quos plurimi libenter tunc audiebant, altero SCHVLZIO, altero PRIESIO illo, viro clarissimo, quem Gymnasium Gustrouienfe nunc Rectorem habet. Deinde nec Logicae reticendae sunt nec Metaphysicae lectiones, quas tradentem solide ac solerter AEPINVM filium audiuit. Meditationes quoque accesserunt Hermeneuticae, quas filium sequens, ductum ab humanissimo quondam doctissimoque ZVR LINDEN, dirigere studuit felicissimo vir celeberrimus IOACHIMVS HENRICVS PRIES, Theologiae Doctore, Magistri, quem nominauimus, Frater. Etiam accessit philosophia morum, eodem priore PRIESIO duce, qui libellum a Libero Barone A WOLFF de hac re germanice scriptum explicabat.

Biennio

Biennio hinc proximo disciplinae Theologicae fere soli vacavit. Ac fidei quidem Christianae dogmata, prout explicavit KOENIGIVS accuratissime in Theologia, quae positiua dicitur, infillante maximo fautore suo, AEPINO patre, imbibere coepit, quo mortuo eandem rem agere, sub eodem maiori PRIESIO, IOHANNIS FECHTII Compendium sequente, perrexit. Exegeticae vero Theologiae vt operam daret, magno duci PRIESIO magnum ducem alterum, IOACHIMVM adiunxit HARTMANNVM. Quos eosdem adhibuit quoque ductores in Christiana morum disciplina sedulo sapienterque tractanda, PRIESIO quidem SEBASTIANI SCHMIDII Compendium interpretante. Biblicam hinc Theologiam Polemicamque diligenter exercuit eodem HARTMANNO potissimum duce. Vnum denique Historiae Christianae caeterarumque quarundam huic adhaerentium disciplinarum vtilissimarum praecipiente PRIESIO sibi familiariorem reddidit.

Inde verno tempore anni LI. domum redux intra patrios parietes quasi secum habuit semper, corpore reliquam, re sibi praesentem, academiam, ruminando, quae audierat, volutando libros, quorumcunque copiam poterat habere, meditando, examinando, poliendo, quae vel haberet percepta, vel percipere amplius omni nisu studeat, concionando item, quoties occasio dabatur; donec ab Auunculo tandem euocaretur Lubecam, IOACHIMO CAROLO BVCHHOLZ, I. V. L. Iudicii superioris Procureto, praepceptorem eum habere cupiente suorum Liberorum. Cuius desiderio satisfaturus ipso vltimo anni eiusdem LI. die, faustissimo fidere, huc venit.

Nec diu moram duxit, paratarum a se opum, haud poenitendarum, quatenus patiebatur modestia, conscius, quin specimina edendi facultatem accuratioris cuiusdam solidiorisque doctrinae Theologicae ambiret apud magnum huius rei existimatorem, summe reuerendum CARPZOVIUM, Sacrorum Lubecensium praefulem. A quo, data benigne huius copia periculi, laudeque mox bene gestae rei addita, statim in eorum ordinem, qui Candidati vocantur, quod sacri muneris ambiendi ius habent, receptus est a. LI. a. d. XVIII. Augusti.

Hinc vti dudum commeruerat praecipuum quendam Auunculi Hospitis amorem, peragendo, quod suum erat, fidelissime, sic fauorem omnium applausumque communem non modo pro concione verba faciendo pie, facunde, decenter, nec vnquam grauate, sed etiam, vbicunq; vel in lucem prodiret publicam, vel fodalitia subiret hominumque congressus, eum se gerendo, qui nitidissimam quandam elegantiam cum omni coniunxisset lepore sermonum, cumque morum sinceritate ac pietate constanti, mira vel arte, vel felicitate collegit. Talisne vir, quin citius multis publico munere initiaretur, dubium poterat videri?

Ac primus id velle efficere credebatur ipse Gustrouiensium Senatus amplissimus, a quo in patriam inuitabatur anno LIV. quam honestissime, vt in aede primaria, si modo Numinis ferret voluntas, Ecclesiastes futurus, publici speciminis gratia, verba facere ne recusaret. Ille vero fecit, atque ita, vt se in ipsum vertere auditorum fauor, aliorum vero eligentium vota viderentur. Quid multa? Minus fortasse tum animo lubente, sed tanto magis DEO duce, reuertit Lubecam.

Nec enim credibile est, casu factum esse postea, vt ipsum, prope fractum iam taedio quodam diuturnioris expectationis et abitu fere parantem, insigni amplecteretur fauore ac benevolentia reuerendo tum Ordini apud nos Canonorum Praepositus, idemque supremus in seruitio potentissimi Sueciae Regis Marschallus, Generosissimus A PLESSEN, a quo valetudinis causa publico se dante conspectui non nisi rarissime, vt apud se intra priuatos parietes quouis dominico die ac festo conciones haberet sacras, et rogabatur officiose, et reuera, quod annuisset, constituebatur. Immo, quoniam indulgentiae documento illo minime contentus erat vir excellentissimus, ab Eodem et omni subinde fuit beneficiorum genere affectus, et primariis multis per occasionem commendatus viris, ac pro ea, qua mereretur laudem ac praemia, dignitate iisdem indicatus. Et inter hos placere breui coepit eximie praeceteris viro in ipso honoris gradu excelso longe humanissimo, Praefecto illi a Rege Magnae Britanniae Ducatui Leoburgenfi, Generosissimo AB ALVENSLEBEN, a quo praeter caetera illud fauoris pignus accepit insignioris, vt ipso coram Raceburgi, quo excitatus ab Eodem venerat, anno LVI. a. d. XVIII. Martii, in illo grauissimum virorum conciliabulo, quod Regium Consistorium dicitur, publice posset, quid in rebus Theologicis ingenii valerent vires, requirentibus interrogando id ipsum haud vltimis congregatorum, docere.

Nec vero erat obscurum, quorsum ea res tenderet, quia coniciebant haud dubie viri acutissimi, non nisi illa specimina requiri, vt eueherent hunc paullo altius, qui, qualis esset, quum saepe alias, nec simplici modo, tum calamo etiam publice, biennio ante, monstrasset; siquidem anno LIV. eleganter eruditeque conscriptam ediderat commentationem de anno Iudaeorum Iobelaeo, vt summe reuerendo CARPZOVIO, Iubilaeum sacri muneris hilariter tum celebranti, gratularetur (*). Sed constituerat DEVS, non in patria ipsi, non ex Patronorum voto exterorum, nonnisi in hac vrbe, sacerdotii onus imponere. Nil enim rerum alibi consiliis cedebat humanis: hic omnia sponte quasi fluebant, simul atque proprium illud tempus illuxerat. Quod quidem adfuit mox tempus anno LVIII., quum tandem ipse, qui suspensus quasi et in dubio fuerat antea, deligeretur feliciter, electione facta a. d. XXVII. Aprilis, in aede Cathedrali, in qua gradatim nono fere post anno ad Archidiaconi, deinde post annum itidem nonum ad Pastoris dignitatem euectus est. Hunc enim vt posset honorum consciscere cursum, ipse sibi, Numine indulgente, frauerat viam, omnes crediti muneris partes religiose pro viribus explendo, nulla concione publica, nulla piorum hominum confessione, cui reddendae vices essent, nulla morbidorum atque morientium, nulla quarumlibet aetatum atque conditionum necessaria cura, nisi obstaculo vel valetudo esset, vel causa omnino fontica, neglecta. Sed loquatur pro me pressum illud et attentum dulcissimi et viri et oratoris, quando concionabatur, auditorium, loquatur aedificium templi, loquantur domicilia priuata, loquatur denique vox publica totaque Ciuitas! Nam de tenuissimi corporis imbecillitate et aegrotatione frequentiori Medicus ordinarius ipse mox paullo plura disseret. Nos interea de coniugio viri duplici breuiter agemus.

Primo sibi matrimonio iunxit anno LVIII. a. d. XVII. Octobris Virginem elegantissimam et virtute qualibet ornatissimam, DOROTHEAM ELISABETAM, laudatissimi Ciuis et vendendorum sub hasta supellectilium praeconeis probatissimi, IOHANNIS SIEDENBURGI, Filiam, ex qua parens hinc factus est sexies ita, vt et femella proles et mascula feruaret alternas vices.

Nascebatur enim primum a. LIX. a. d. XXI. Octobris Filia LVDOVICA DOROTHEA, quae funestissimum nunc obitum Parentis, cuius vt amore semper arsit flagrantissimo, sic gaudium adhuc fuit longe dulcissimum longaeque suauissimum allementum, tanto vehementius, et merito, luget.

Deinde a. LX. a. d. XXIV. Nouembris Filius, IACOBVS AVGVSTINVS, virtutum Patris omnium aemulus, qui, vt et Theologus illi similis euaderet, rebus in Gymnasio quintum in annum optime gestis, anno LXXX. verno tempore Gottingensem petiit academiam. Sed inde post quinquennium ibi absolutum ita rediit nuperrime, vt Parenti praeter gaudium ex illa re breuissimum, vix aliud quidpiam, prohi dolor! quam supremum officium, praestare posset.

Filia hinc ANNA CATHARINA, quam vitam acceperat anno LXII. a. d. XXI. Iulii, altero vix coepto aetatis anno, die XXIV. Iulii, reddidit.

Filius autem, qui compensauit huius abitum a. LXIV. a. d. I. Septembris, IOHANNES FRIDERICVS, per Dei clementiam viuuit ac flebilem iam de Patris obitu nuncium Gustrouii, vbi Pharmacopolarum instruitur artibus, accepit.

Viuuit etiam et floret suis virtutibus, diuque viuat, optamus, et efflorescat indies magis, Filia MARIA ELISABETA, quae prodita in lucem a. LXVI. a. d. I. Maii, nunc, quid amiserit, quamque irreparabile fecerit damnum, videt.

Filiorum vero tertius, omnium idem Liberorum vltimus, CAROLVS AVGVSTVS, qui natus erat a. LXVIII. a. d. VII. Februarii ac mortuus fuit ipso postremo die anni LXX., dudum Patrem praegressus est in calcando aeternitatis tramite, non Matrem, quae potius ipsum beata morte a. LXVIII. a. d. XIII. Augusti anteuenterat.

Vin-

(*) Exstat etiam inter *Plausus et votiuas acclamationes* concioni CARPZOVIANAe saeculari: *Demüthiges Danck und Freuden-Opfer* etc. quae Lubecae a. 1754. 4. prodiit, annexas, pagg. 247—266. Vbi hanc prae se fert inscriptio-nem: *An annus Iobelaeus inter typos temporum N. T. referendus?*

Vinculo igitur maritali cum ista Coniuge amata quam tenerime, nimis crudeliter abrupto, caelibem videbatur vitam cum omni velle viuendi tempore adaequare, quia tanadiu ad secunda vota re nulla, quantumuis graui, permouebatur. Sed accidit tamen, praeter opinionem fere omnium, licet minime praeter optata, vt anno LXXXI. a. d. XII. Iunii denuo coniugalem ingrederetur societatem cum Virgine laudatissima praestantissimaque nullo non genere virtutum, CAROLOTTA BARBARA, egregii quondam et in primis honesti Ciuis et viri, CAROLI GVSTAVI MÜLLERI, Filia, quae, quanta tenerritate amoris, curae, studii, sollicitudinis profecuta sit semper Maritum, quanta item sapientia, caritate, industria prolem Eius omnem, nemo nescit, nunc autem quo confecta et fere absumta moerore sit, ob infaustam rerum commutationem, quisque facillime et videt et intelligit. Omnes enim quum lugeamus, quaenam non ad illam peruenire tristitia censenda est? Sed vulnera, quae DEVS optimo certe ac sapientissimo consilio fecit, idem ille, nec enim sperandum hoc minus firmiter, quam ardentem optandum est, suo tempore sanabit.

Nobis iam, quia fugere rem tristem, sed effugere plane non possumus, ad vltima viri fata veniendum est, quamquam et huic sese narrationi sponte, quae solatio lugentibus queant esse, miscbunt.

Et iuuat ante statim apponere, quae vetus et Amicus viri et Medicus, vir nobilissimus experientissimusque, CHRISTIANVS FRIDERICVS TRENDELENBURG, salutaris artis Doctor et Effector elogiis tot hominum et gratissimorum et intelligentissimorum, summorum, imorum, celebratissimus, de rebus illis ita scribit expertus et, in ipso iustissimo animi dolore, arte summa.

„Anxio pectore, perturbato tristisque animo ad triste me accingo officiam, funestorum, calamitosorumque Symptomatum morbosorum seriei recensendae, quibus tandem succubuit, quorumque vi consumtus est amicus, VIR PLURIMUM REVERENDUS GIESENHAGEN, Pastor ad aedem cathedralem modo vigilantissimus meritisque. Tenella debiliqve a teneris unguiculis musculorum, fibrarum, nervorumque fabrica erat; tenui hinc semper infirmaque valetudine, crebrisque ac variis obnoxius morbis. Iuuenili aetate vix egressus malo iam conflictabatur, quod ab hypochondriis nomen trahit, sub his praecipue latens, eaque prae ceteris afficiens, atque ex stagnante sub iis in debilibus viscerum abdominalium vasculis sanguiferis, lento cruoris circuitu, uti ex debili, nimisque sensibili nervorum systemate, ortum trahens; quod malum familiare nimis est iis, qui studiis tantum doctrinisque dediti, animi ingeniique aciem dotesque colunt, non aequae corporis robur curant atque integritatem, vitamque agunt ut plurimum sedentariam. Ad virilem porro aetatem progressus continuo conflictabatur cum eodem malo, cui sese iungebant tum molimina haemorrhoidalia, tum haemorrhoides ipsae fluentes, tot malorum origo atque lerna. Namque illae quum ad certum ordinem modumque redigi nunquam possent, anomaliae semper mox stagnabant sub hypochondriis anxiantque praecordia; mox ad ventriculum se regurgitabant, quem, uti quandoque totum ventrem, dum scilicet intestinorum tractum occupabant, flatibus implebant, atque digestivas concoctricesque vires debilitabant, modo ad thoracem, ad pulmones, ad laryngem adscendebant, excitabantque tussiculam, tussim quandoque vere convulsivam, suffocativam, tum cum expectoratione, tum absque ea, tum cum excreatu saepiuscule mucici viscosi pellucidi, tum mixti quandoque cum striis sanguineis, tum et quandoque cum sanguine mero rubro, qui tamen post paucas aliquot exspirationes sive exsecrationes cruentas mox semper penitus fistebatur; in qua quidem re ab aliis haemopyseos speciebus, non haemorrhoidalibus, valde differebat. Altiore demum ipsorum caput petens impetus sanguinis haemorrhoidalis, male illud afficiebat, cerebrum obnubilabat, meditando, cogitandoque vim et aciem hebetabat; atque ingrati aegritudinem illi adferebat, quae ad muneris officia subeunda virum redderet inhabilem. Saepiuscule soluebat conatus haemorrhoidales post multos lumborum dolores, benefica diarrhoea, quae tamen et saepe serosa, pituitosa, mucosa, mucum scilicet haemorrhoidalem copiosum cum imperu, cumque ingente intolerabilique tenesmo excernens, tanta erat, ut vires fere omnes penitus prosterneret. Id mali genus hisce temporibus vitae ultimis nimium saepe graviterque aegrum vexabat. Quandoque sanguinis profusum per menses quotidie durans, ob amissam cruoris molem, infestabat vires. Non raro tumultuantia haemorrhoidum stagnantium molimina, quum fluxus exitum non inveniret, febrem excitabant, catarrhalis aemulam, aut vere haemorrhoidalem, quippe gravioribus ex istis symptomatibus stipata. Difficile tardeque semper post talem, quae lectulo eum adfixum teneret, vigor pristinus redibat, viresque amissae recuperabantur, et saepiuscule, quum vix recuperatae viderentur, mox in eandem febrem eodem modo recidit. Triste fatum hocce praecipue erat hiemis anni praecedentis, quod tandem primo vere eiusdem anni gravi finiebatur cum cholera humida, ex qua non est nisi ingente cum vitae periculo eluctatus, aut vires in eo amissas nunquam penitus refurcivit, quibus tamen aestatis beneficio, ac favente coeli congrua temperie quodam modo collectis, hiems tam elapsa insecta est earundem calamitatum plena. Namque nunquam sopitis haemorrhoidum moliminibus, modo nimium diu ac per hebdomades multas continue quotidieque perdurabat earum fluxus; modo eius loco mucosae illae cum tenesmo dolorifico misere cum lacerabant; modo diarrhoea ingens haemorrhoidalis vires frangere visa est; modo alvus obstipata incommoda adferebat; modo sputum cruentum semper post aliquot tamen exsecrationes cessans, periculum minabatur; modo febres haemorrhoidales varie alternatimque presse se invicem sunt insectatae. Semper autem fere ac continue absque notabili quadam remissione vel tussicula, vel tussis convulsiva, ac tensiones pressionesque hypochondriorum, praecordiorum, diaphragmatis, pectoris, membrorum debilitas ac lassitudo dire exercebant aegrum, quibus sese insomnes intermiscabant noctes. Exhaustis hac ratione viribus, ultimis vitae diebus ferox rediit tussis illa suffocativa, convulsiva cum vomendi conatibus validis ac vomituritionibus, absque tamen hac vice excreati sanguinis vestigiis, qua quidem mox sopita, restitit tamen tussicula illa vetusta sicca, in qua nil plane excreari poterat, continue diu noctuque laceffens, somnum omnem penitus adimens, concomitante tenesmo illo molestissimo cum obstipatione quadam alvi. Paucis ita diebus mirum in modum macie extabuit corpus, diuturno morbo iam emaciatum atque confectum, atque reliquae paucissimae vitae vires ita sunt fractae, ut tabidus, emaciatas, enervatus, exhaustusque, mente integra, semperque sibi constante, absque manifesta quadam febre extremum halitum, animamque efflaret. Immanis est, quam fecimus, iactura, quamque iuste mecum lugent Uxor eius amata, nunc Vidua, Liberique, Agnati ac Amici, immo et grex ille, cui praecerat, quem pasceret tanto animi ardore, fide, pietate, animi alacritate egregius ille praeclarus prudensque pastor, tantis ingenii doribus, eximiaque eruditione ac doctrina ornatus.“

Haec omnia vah quantam, vt mirandi, quin obstupescendi, sic dolendi, materiem praebent! Ac magis admirabitur, quisquis audierit, eadem haec omnia magno animo atque tranquillo quam patientissime perlata semper ab illo fuisse, qui corporis virium tenuitate vix parem habere videretur, quique in hac ipsa valetudine extrema, licet haud dubia praesensione proximum suum abitum ominaretur, tanta praeditus tamen esset serenitate mentis, in quolibet consilio DEI PATRIS CHRISTIQUE meritis acquiescentis, vt omnibus etiam illis miraculo esset, qui tam puri pectoris pietatem candidissimam dudum perspexerat. Quorum in numero testium idoneus nemo magis fuit, quam coniunctissimus viro amicissimusque Collega, qui per hanc quoque occasionem omnia se digna constanter effecit, vir admodum reuerendus et praeclarissimus, IOHANNES HENRICVS CARSTENS, diuini coetus Cathedralis Archidiaconus doctrina, fide, meritis praestantissimus, a quo pridie diei emortalis epulo quoque sacratissimo ac suavissimo dulcissimi Redemptoris refectus est. An vero magis decet ex his rebus dolorem haurire, quam solatium? Annon gaudii potius dulcedine debet, quam luctuum acerbitate, perfurdi, qui talia rite cogitat? Ille certe laetus abiit, quo praegressus omnes pios est Dux eorum et Antesignanus, quum ante diem IV. Maii pridie adscensionis CHRISTI breui post sextam horulam vespertinam, suas ipse preces inter, minime anxius, quin potius quietus, placidus, tranquillus, animam efflauit.

Ista meditantes non egebunt solatio longe petito Vidua, Liberi, Agnati, Cognati, Auditores, Gregales, Amici. Faxit modo DEVS, vt semper iis detur ista meditari, videreque, quam iucunde soleat is mala compensare, cuius proprium est illud, vt nemini mala, quae non sint bona, immittat!

Hoc autem die, MAGNIFICI ET ILLVSTRES REI PVBLICAE CONSVLES, summe venerab. et illustr. reuer. Canonicor. Ordini PRAEPOSITE, Generosiss. Eorundem DECANE, summe reuer. et excellentiss. Sacrorum PRAESVL, Nobiliss. Consultiss. et Experientiss. Republicae SYNDICI ac Iurium artis Medicinaeque DOCTORES, admodum reuer. ac praeclariss. Sacri Ord. SENIOR, PASTORES atque SYMMYSTAE, nobilissimi, generose, prudentissimi et ampliss. Reipubl. SENATORES, PROTONOTARIE ac SECRETARII, omnesque, quibus eruditio pietasque prae caeteris curae est, rogare VOS audeo et orare, vt in frequentando comitatu funeris hodierni velit edere Vestrae mentis animique documentum.

P. P. Ipso exsequiarum die XII. Maii A. MDCCCLXXXV.

LBMV Schwerin 33

33\$002010968

Biennio hinc proximo disciplinae Theologicae fere soli vacavit. Ac fidei quidem Christianae dogmata, prout explicavit KOENIGIVS accuratissime in Theologia, quae postquam dicitur, instillante maximo favore suo, AEPINO patre, imbibere coepit, quo mortuo eandem rem agere, sub eodem maiori PRIESIO, IOHANNIS FECHTII Compendium sequente, perrexit. Exegeticae vero Theologiae ut operam daret, magno duci PRIESIO magnum ducem alterum, IOACHIMVM adiunxit HARTMANNVM. Quos eosdem adhibuit quoque ductores in Christiana morum disciplina sedulo sapienterque tractanda, PRIESIO quidem SEBASTIANI SCHMIDII Compendium interpretante. Biblicam hinc Theologiam Polemicamque diligenter exercuit eodem HARTMANNO potissimum duce. Vsum denique Historiae Christianae caeterarumque quarundam huic adhaerentium disciplinarum vtilissimarum praecipiente PRIESIO sibi familiorem reddidit.

Inde verno tempore anni LI. domum redux intra patrios parietes quasi secum habuit semper, corpore relicta, re sibi praesentem, academiam, ruminando, quae audierat, volutando libros, quorumcumque copiam poterat habere, meditando, examinando, poliendo, quae vel haberet percepta, vel percipere amplius omni nisu studeret, concionando item, quoties occasio dabatur; donec ab Auunculo tandem euocaretur Lubecam, IOACHIMO CAROLO BVCHHOLZ, I. V. L. Iudicii superioris Procuratore, praecceptorem eum habere cupiente suorum Liberorum. Cuius desiderio satisfaturus ipso ultimo anni eiusdem LI. die, faustissimo sidere, huc venit.

Nec diu moram duxit, paratarum a se opum, haud poenitendarum, quatenus patiebatur modestia, conscius, quin specimina edendi facultatem accuratioris cuiusdam solidiorisque doctrinae Theologicae ambiret apud magnum huius rei existimatorem, summe reuerendum CARPZOVIUM, Sacrorum Lubecensium praefulem. A quo, data benigne huius copia periculi, laudeque mox bene gestae rei addita, statim in eorum ordinem, qui Candidati vocantur, quod sacri muneris ambiendi ius habent, receptus est a. LI. a. d. XVIII. Augusti.

Hinc uti dudum commeruerat praecipuum quendam Auunculi Hospitis amorem, peragendo, quod suum erat, fidelissime, sic fauorem omnium applausumque communem non modo pro concione verba faciendo pie, facunde, decenter, nec vnquam grauate, sed etiam, vbicunque vel in lucem prodiret publicam, vel sodalitia subiret hominumque congressus, eum se gerendo, qui nitidissimam quandam elegantiam cum omni coniunxisset lepore sermonum, cumque morum sinceritate ac pietate constanti, mira vel arte, vel felicitate collegit. Talisne vir, quin citius multis publico munere initiaretur, dubium poterat videri?

Ac primus id velle efficere credebatur ipse Gustrouiensium Senatus amplissimus, a quo in patriam inuitabatur anno LIV. quam honestissime, ut in aede primaria, si modo Numinis ferret voluntas, Ecclesiastes futurus, publici speciminis gratia, verba facere ne recusaret. Ille vero fecit, atque ita, ut se in ipsum vertere auditorum fauor, aliorum vero eligentium vota viderentur. Quid multa? Minus fortasse tum animo lubente, sed tanto magis DEO duce, reuertit Lubecam.

Nec enim credibile est, casu factum esse postea, ut ipsum, prope fractum iam taedio quodam diuturnioris expectationis et abitu fere parantem, insigni amplecteretur fauore ac benevolentia reuerendo tum Ordini apud nos Canonorum Praepositus, idemque supremus in seruitio potentissimi Sueciae Regis Mareichallus, Generosissimus A PLESSEN, a quo valetudinis causa publico se dante conspectui non nisi rarissime, ut apud se intra priuatos parietes quouis dominico die ac festo conciones haberet sacras, et rogabatur officiose, et reuera, quod annuisset, confituebatur. Immo, quoniam indulgentiae documento illo minime contentus erat vir excellentissimus, ab Eodem et omni subinde fuit beneficiorum genere affectus, et primariis multis per occasionem commendatus viris, ac pro ea, qua mereretur laudem ac praemia, dignitate iisdem indicatus. Et inter hos placere breui coepit eximie caeteris viro in ipso honoris gradu excelssiori longe humanissimo, Praefecto illi a Rege Magnae Britanniae Duc Leoburgensi, Generosissimo AB ALVENSLEBEN, a quo praeter caetera illud fauoris pignus accepit insignis, ut ipso coram Raceburgi, quo excitatus ab Eodem venerat, anno LVI. a. d. XVIII. Martii, in illo grauissimo virorum conciliabulo, quod Regium Consistorium dicitur, publice posset, quid in rebus Theologicis ingenii viderent vires, requirentibus interrogando id ipsum haud vltimis congregatorum, docere.

Nec vero erat obscurum, quorsum ea res tenderet, quia coniciebant haud dubie viri acutissimi, non nisi specimina requiri, ut eueherent hunc paullo altius, qui, qualis esset, quum saepe alias, nec simplici modo, calamo etiam publice, biennio ante, monstrasset; siquidem anno LIV. eleganter eruditeque conscriptam edidit commentationem de anno Iudaeorum Iobelaeo, ut summe reuerendo CARPZOVIO, Iubilaeum sacri muneris hilariter celebranti, gratularetur (*). Sed constituerat DEVS, non in patria ipsi, non ex Patronorum voto exteriori non nisi in hac vrbe, sacerdotii onus imponere. Nil enim rerum alibi consiliis cedebat humanis: hic omnia ipsi quasi fluebant, simul atque proprium illud tempus illuxerat. Quod quidem adfuit mox tempus anno LVIII., quod tandem ipse, qui suspensus quasi et in dubio fuerat antea, deligeretur feliciter, electione facta a. d. XXVII. Aprilis in aede Cathedrali, in qua gradatim nono fere post anno ad Archidiaconi, deinde post annum itidem nonum Pastoris dignitatem euectus est. Hunc enim ut posset honorum conscicere cursum, ipse sibi, Numine indulgentia frauerat viam, omnes crediti muneris partes religiose pro viribus explendo, nulla concione publica, nulla pio hominum confessione, cui reddendae vices essent, nulla morbosorum atque morientium, nulla quarumlibet aetate atque conditionum necessaria cura, nisi obstaculo vel valetudo esset, vel causa omnino fontica, neglecta. Sed quatur pro me pressum illud et attentum dulcissimi et viri et oratoris, quando concionabatur, auditorium; loquatur aedificium templi, loquantur domicilia priuata, loquatur denique vox publica totaque Ciuitas! Nam de tempore corporis imbecillitate et aegrotatione frequentiori Medicus ordinarius ipse mox paullo plura differet. Nos inter de coniugio viri duplici breuiter agemus.

Primo sibi matrimonio iunxit anno LVIII. a. d. XVII. Octobris Virginem elegantissimam et virtute quam ornatisimam, DOROTHEAM ELISABETAM, laudatissimi Ciuis et vendendorum sub hasta supellectilium praecipue probatissimi, IOHANNIS SIEDENBURGI, Filiam, ex qua parens hinc factus est sexies ita, ut et femella prole mascula seruaret alternas vices.

Nascebatur enim primum a. LIX. a. d. XXI. Octobris Filia LVDOVICA DOROTHEA, quae funestissimo nunc obitum Parentis, cuius ut amore semper arsit flagrantissimo, sic gaudium adhuc fuit longe dulcissimum loquatur suauissimum alleuamentum, tanto vehementius, et merito, luget.

Deinde a. LX. a. d. XXIV. Nouembris Filius, IACOBVS AVGVSTINVS, virtutum Patris omnium aemulum, qui, ut et Theologus illi similis euaderet, rebus in Gymnasio quintum in annum optime gestis, anno LXXX. v. tempore Gotingensem petiit academiam. Sed inde post quinquennium ibi absolutum ita rediit nuperrime, ut ferenti praeter gaudium ex illa re breuissimum, vix aliud quidpiam, prohi dolor! quam supremum officium, stare posset.

Filia hinc ANNA CATHARINA, quam vitam acceperat anno LXII. a. d. XXI. Iulii, altero vix coepto aetate anno, die XXIV. Iulii, reddidit.

Filius autem, qui compenfauit huius abitum a. LXIV. a. d. I. Septembris, IOHANNES FRIDERICVS, Dei clementiam viuit ac flebilem iam de Patris obitu nuncium Gustrouii, vbi Pharmacopolarum instruitur artibus, accepit.

Viuit etiam et floret suis virtutibus, diuque viuat, optamus, et efflorescat indies magis, Filia MARIA ELISABETHA, quae prodita in lucem a. LXVI. a. d. I. Maii, nunc, quid amiserit, quamque irreparabile se damnum, videt.

Filiorum vero tertius, omnium idem Liberorum vltimus, CAROLVS AVGVSTVS, qui natus erat a. LXVII. a. d. VII. Februarii ac mortuus fuit ipso postremo die anni LXX., dudum Patrem praegressus est in calcando aeterni tramite, non Matrem, quae potius ipsum beata morte a. LXVIII. a. d. XIII. Augusti anteuertit.

(*). Exstat etiam inter *Plausus et votiuas acclamationes* concioni CARPZOVIANAe saeculari: *Demüthiges Danck Freuden-Opfer* etc. quae Lubecae a. 1754. 4. prodiit, annexas, pagg. 247—266. Vbi hanc prae se fert inscriptionem: *An annus Iobelaeus inter typos temporum N. T. referendus?*

